

Oppfølging av selskapskontroll av Helgeland Avfallsforedling IKS

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Rana kommune

Møtedato

13.11.2024

Saknr

46/24

Saksbehandler Kent Røstad

Arkivkode FE-216, TI-&58

Arkivsaknr 23/421 - 3

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalget tar revisors redegjørelse til orientering.
2. Kontrollutvalget følger opp saken videre våren 2025.

Vedlegg

Revisors oppfølging av selskapskontroll av Helgeland Avfallsforedling IKS

Protokoll, kontrollutvalgets møte 20.09.2023

Protokoll, kontrollutvalgets møte 26.05.2023

Oppfølgingsrapport (17.08.2023, kortversjon), kommunestyrets vedtak 43-19 (selskapskontroll Helgeland Avfallsforedling IKS)

Protokoll, kontrollutvalgets møte 25.08.2023

Saksfremlegg, kontrollutvalgets møte, 25.08.2023, sak 048-23

Saksopplysninger

Det ble i 2019 gjennomført en selskapskontroll av Helgeland Avfallsforedling IKS. Rapport fra selskapskontrollen ble behandlet i kommunestyrets sak 43/19.

Det vises til vedlagte saksframlegg i sak 048/23 for detaljert saksgang.

Kontrollutvalget har bedt revisor gjennomføre etterkontroll av anbefalingene 1 og 6 vedrørende selskapsledelse, samt anbefaling 3 vedrørende øvrige forhold:

Anbefaling 1: Utarbeider en økonomiplan i samsvar med krav i lov om interkommunale selskap.

Anbefaling 6: Sørger for at beregning og rapportering av selvkost er i samsvar med gjeldende retningslinjer.

Anbefaling 3: Revisjonen anbefaler også at Rana kommune sørger for et tilstrekkelig saksgrunnlag og behandling av sak om gebyrfastsettelse i kommunestyret.

Revisor har konkludert slik:

Anbefaling 1:

- Selskapet har i representantskapsmøte, sak 13/23, den 20.10.23 vedtatt økonomiplan 2024 – 2027.
- Representantskapet skal selv vedta selskapets økonomiplan for de fire neste årene og selskapets årsbudsjett for det kommende året. Vedtaket skal treffes før årsskiftet, jfr. IKS-loven § 18.
- Det er avholdt to representantskapsmøter hittil i 2024. Økonomiplanen for 2025-2028 ble behandlet i sak 17/24 den 28.10.24 (styrebehandlet 05.09.24), og anses å tilfredsstille kravene i IKS-loven § 20.

Anbefaling 6:

- Selskapet legger til grunn at selvkostområdene kontrolleres årlig av selskapets revisor, KPMG.

- Deloitte påpekte i rapporten at grunnlaget for alle fordelingsnøkler - mellom de ulike fraksjonene husholdning, fritid, septik og næring - må dokumenteres bedre for å sikre at det ikke foreligger kryss- subsidiering eller feil beregning av selvkostgebyr. Dette blir også presisert i Miljødirektoratet sin veileder for beregning av kommunale avfallsgebyr (jfr. bl.a. SK-rapportens kap. 4.7.2, se også kap. 4.6.2)
- Revisor konstaterer at administrasjonen i Rana kommune i sin saksbehandling 16.11.2023 av gebyrfastsettelse poengterer at selskapet ikke har fremlagt hvordan fordelingsnøklerne er fastsatt
- Kommunen har et selvstendig ansvar for å sikre at selvkostprinsippet overholdes. Revisor anbefaler at kommunen sørger for å innhente tilstrekkelig dokumentasjon for å sikre selvkostprinsippet.

Anbefaling 3:

- Administrasjonen i Rana kommune har i sin saksbehandling 16.11.2023 av gebyrfastsettelse vurdert og gjennomgått mottatt grunnlag fra selskapet og har følgende konklusjon:
  - Gebyrnivået er høyt i forhold til sammenlignbare kommuner
  - Selskapet har selvkostanalyser og prosedyrer for beregning av selvkost
  - Rådmannen kan ikke utelukke at det foreligger subsidieringer
  - Rentenivået samsvarer ikke med forskriftsbestemt kalkylerente oppdatert i august 2023. Dette fører dermed til høyere gebyrer
- Det er ikke bekreftet at konklusjonene/kommentarene i saksfremlegget som nevnt ovenfor er kommunisert til selskapet.

Representantskapet har i møte den 28.10.2024, sak 15/24, behandlet forslag til tiltak for å redusere gebyrene og samtidig bestille en ekstern analyse av gebyrnivået. Dette ble vedtatt. Revisor antar at denne analysen vil bidra til å understøtte både beregningen av fordelingsnøkler og gebyrgrunnlag (anbefaling 6 ovenfor), og at denne dokumentasjonen vil bli oversendt til kommunen som grunnlag for fastsettelse av gebyrene (anbefaling 3 ovenfor). Revisor anbefaler at kommunen følger opp kommentarene fra saksbehandlingen i 2023 i kommende behandling og fastsettelse av gebyrgrunnlagene.

Revisor Harald Halvorsen vil gi en muntlig orientering i kontrollutvalgets møte 13.november 2024.

Vurdering

Økonomiplanen for 2025-2028 tilfredsstiller kravene i IKS-loven § 20 og anbefaling 1 kan anses fulgt opp.

Angående anbefaling 3 og 6 har representantskapet vedtatt tiltak for å redusere gebyr samt å bestille en ekstern analyse av gebyrnivået. Sekretariatet anbefaler at saken følges opp videre etter at den eksterne analysen er ferdigstilt og dokumentasjonen er oversendt kommunen som grunnlag for fastsettelse av gebyrene.